Анотація на вибірковий ОК
«Професійно-педагогічна комунікація»

Рівень вищої освіти – *перший (бакалаврський) рівень вищої освіти*
Кількість кредитів – *5*
Компонент освітньої програми: *вибірковий*
Мова викладання: *українська*

Викладач: Насмінчук Ірина Анатоліївна, кандидат філологічних наук, доцент, e-mail: nasminchuk@gmail.com

Опис ОК

1. **Актуальність курсу.** Ефективна комунікація є складовою професійної діяльності педагога. В умовах сучасного освітнього середовища, що характеризується різноманітністю методів навчання, мультикультурністю та інноваційними підходами, професійно-педагогічна комунікація є одним із найважливіших чинників успішної роботи викладача. Дисципліна «Професійно-педагогічна комунікація» дозволяє підготувати педагогів до професійної взаємодії, яка забезпечує успішність освітнього процесу, а також сприяє формуванню позитивного емоційного клімату в освітньому середовищі. Курс є актуальним, оскільки: сприяє формуванню комунікативної компетентності, необхідної для взаємодії з учнями, колегами та батьками; допомагає вирішувати конфліктні ситуації в освітньому процесі; розвиває навички використання вербальних і невербальних засобів спілкування, адаптованих до професійного середовища; враховує виклики цифровізації освіти, зокрема особливості дистанційної комунікації.
2. **Мета** ОК – формування у здобувачів здатності до ефективної професійної взаємодії через розвиток комунікативної культури, уміння вирішувати педагогічні завдання за допомогою вербальної та невербальної комунікації, а також створення сприятливого емоційного середовища в освітньому процесі.
3. **Завдання курсу**: ознайомити здобувачів із теоретичними основами професійно-педагогічної комунікації; розвинути навички ефективного використання різних видів комунікації в педагогічній діяльності; навчити аналізувати й вирішувати конфліктні та проблемні ситуації в освітньому середовищі; формувати вміння адаптувати комунікаційні стратегії до особливостей аудиторії; ознайомити з принципами етичної та толерантної взаємодії в професійному середовищі; розвинути здатність до саморефлексії та самоконтролю в комунікативній діяльності; надати здобувачам інструменти для організації комунікації в умовах цифровізації освіти та дистанційного навчання.
4. **Проблематика (зміст ОК), яка буде розглянута у процесі вивчення ОК.**

Тема 1. Теоретичні основи професійно-педагогічної комунікації
Тема 2. Педагогічне спілкування як складова професійно-педагогічної комунікації
Тема 3. Сприятливий соціально-психологічний клімат – основа ефективної комунікації у педагогічному колективі
Тема 4. Педагогічні конфлікти, їх види і причини виникнення
Тема 5. Розв’язання та усунення педагогічних конфліктів
Тема 6. Вербальні засоби професійної комунікації

Тема 7. Культура мови і культура мовлення педагога
Тема 8. Невербальні засоби педагогічної комунікації
Тема 9. Цифрові засоби професійно-педагогічної комунікації
Тема 10. Саморозвиток комунікативної компетентності сучасного педагога

5. У результаті вивчення ОК здобувач вищої освіти повинен знати і вміти:

Знати:

- основні поняття та моделі професійно-педагогічної комунікації;
- види, функції та засоби вербального та невербального спілкування у педагогічній діяльності;
- природу конфліктів в освітньому середовищі та шляхи їх ефективного вирішення;
- етичні норми та правила педагогічного спілкування, а також принципи толерантності й поваги;
- особливості комунікації в умовах цифровізації освіти, зокрема під час дистанційного навчання;
- принципи індивідуалізації педагогічного спілкування з урахуванням вікових, психологічних та культурних особливостей здобувачів;
- значення рефлексії для вдосконалення професійної комунікації;
- роль емоційного інтелекту у встановленні довірливих взаємин між учасниками освітнього процесу;
- методи організації зворотного зв’язку з учнями, батьками та колегами;
- шляхи профілактики професійного вигорання через грамотну та ефективну комунікацію.

Вміти:

- застосовувати моделі професійно-педагогічної комунікації в освітньому процесі;
- використовувати ефективні вербальні та невербальні засоби спілкування для досягнення педагогічних цілей;
- аналізувати та розв’язувати конфліктні ситуації в освітньому середовищі;
- організовувати спілкування на основі етичних принципів та дотримання педагогічного такту;
- використовувати сучасні цифрові інструменти для комунікації у процесі дистанційного навчання;
- індивідуалізувати підходи до комунікації, враховуючи особистісні та культурні особливості аудиторії;
- використовувати емоційний інтелект для створення позитивного освітнього середовища;
- забезпечувати ефективний та конструктивний зворотний зв'язок із усіма учасниками освітнього процесу;
- попереджувати прояви професійного вигорання через комунікацію, спрямовану на гармонійне вирішення професійних завдань.

6. Шкала оцінювання з ОК у балах за всі види навчальної діяльності, яка переводиться в оцінку за шкалою ECTS та у чотирибальну національну шкалу:

Сума балів за	Оцінка за шкалою	Оцінка за національною шкалою

шкалою Інституту	ECTS	Екзамен	Диференційований залік
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано з оцінкою «відмінно»
82-89	B (дуже добре)	Добре	Зараховано з оцінкою «добре»
75-81	C (добре)		
65-74	D (задовільно)	Задовільно	Зараховано з оцінкою «задовільно»
60-64	E (достатньо)		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)		

7. Критерії оцінювання складових поточного контролю навчальної діяльності здобувача

Компетентності (знання, уміння та навички), продемонстровані на навчальних заняттях (практичних, семінарських, лабораторних, враховуючи знання з тем, що виносяться на самостійне опрацювання) оцінюються за 100-бальною системою.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	**Критерії оцінювання**
98-100	Здобувач має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.
94-97	Здобувач володіє узагальненими знаннями з ОК, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
90-93	Здобувач володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні ОК; використовує знання, аналізуючи різні

	явища, процеси.
86-89	Здобувач вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
81-85	Знання здобувача досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
75-80	Здобувач правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
70-74	Здобувач розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
65-69	Здобувач розуміє сутність ОК, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
60-64	Здобувач володіє початковими знаннями, здатний провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
50-59	Здобувач намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
35-49	Здобувач мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так" чи „ні"; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
1-34	Здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так" чи „ні".

Оцінювання модульних контрольних робіт здійснюється за 100-бальною системою.

Оцінювання навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення для здобувачів заочної форми навчання, здійснюється за 100-бальною системою.

8. ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Бялик О. В. Професійно-педагогічна компетентність викладача закладу вищої освіти : навч. посіб. Умань : Візаві, 2020. 127 с.
2. Гарькавець С. О., Волченко Л. П. Спілкування в педагогічному процесі : навч. посіб. Житомир : ТОВ Видавничий дім «Бук-Друк», 2021. 100 с.
3. Гриценко Т. Б., Гриценко С. П., Іщенко Т.Д ., Мельничук Т. Ф., Чуприк Н. В., Анохіна Л. П. Професійно-педагогічна комунікація : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2021. 344 с.
4. Семенова А., Мельник С. Мистецтво мовлення сучасного педагога : навч. посіб. Одеса, 2020. 308 с.
5. Тренінг комунікативної компетентності : практикум / автори-упорядники: В. М. Федорчук, В. В. Федорчук, Л. М. Комарніцька. Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2021. 176 с.

Допоміжна література

1. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Мовленнєва комунікація. Підручник. Київ : Центр навч. л-ри, 2004. 342 с.
2. Берегова Г. Д., Предместніков О. Г. Культура мовлення у системі професійної підготовки молоді. Монографія. Херсон : Олді +, 2021. 272 с.
3. Будник О. Б., Фомін К. В. Комунікативна педагогіка : навч. посіб. [для студентів спеціальності 013 Початкова освіта]. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2019. 92 с.
4. Васянович Г. П. Педагогічна етика : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2011. 256 с.
5. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2006. 256 с.
6. Воронкова В. Г., Беліченко А. Г., Мельник В. В. Етика ділового спілкування : навч. посіб. Львів : Магнолія, 2017. 312 с.
7. Жирун О. А. Педагогічна комунікація в аспекті професійної ідентичності. *Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка.* 2010. № 1. С. 100–104.
8. Кобися В. М., Насмінчук І. А., Шевчук О. В. Професійно-педагогічна комунікація в умовах цифровізації освіти. *Перспективи та інновації науки*. Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина» : журнал. 2026. № 1(59) 2026. С. 845–856.
9. Косенко Ю. В. Основи теорії мовної комунікації : навч. посіб. Суми : Сумський держ. ун-т, 2011. 187 с.
10. Кулішов В. С., Чертов В. І. Професійна комунікація педагогів закладів професійної (професійно-технічної) освіти в умовах дистанційного навчання. *Науковий журнал «Імідж сучасного педагога».* 2023. № 4 (211). URL: https://doi.org/10.33272/2522-9729-2023-2(209).
11. Кучеренко І., Мамчур Л. Основи мовної комунікації : навч. посіб. Умань, 2018. 270 с.
12. Маслова В. А. Професійно-педагогічна комунікація як умова розвитку комунікативних можливостей педагога. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія*. 2022. № 3. С. 81–85. URL: https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2021.3.16

13. Орбан-Лембрик Л. Е., Подгурецькі Ю. Психологічні засади спілкування: монографія. Івано-Франківськ : Нова Зоря, 2008. 416 с.
14. Педагогічна комунікація : практикум для студентів / укладач О. М. Фенцик. Мукачево : вид-во МДУ, 2019. 162 с.
15. Пісна Т. Комунікація як феномен педагогічної взаємодії. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. 2020. № 12. С. 216–226. URL: https://doi.org/10.31865/2414-9292.12.2020.206753.
16. Професійна педагогічна освіта: компетентнісний підхід: монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 412 с. URL: https://cutt.ly/EWZt1yT.
17. Професійно-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу : навчальний посібник / за ред. І. Л. Холковської. Вінниця : ТОВ «Нілан ЛТД», 2017. 144 с.
18. Риторика: навч.-метод. посіб. / укл. Лариса Мафтин. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 344 с.
19. Трухін І. О. Соціальна психологія спілкування : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 335 с.
20. Українська для всіх: як навчати тих, для кого українська мова не є рідною / М. Костюк, І. Хворостяний, І. Унгурян. Київ : ТОВ «Видавництво «ЮСТОН», 2021, 252 с.
21. Український правопис (2019). Найповніша редакція чинного правопису [Електронний ресурс]. URL: https://drive.google.com/file/d/1p0moU61Yrg4RskpJYTljxkiAa5vrd0mM/view.
22. Фенцик О. М. Педагогічна комунікація: навчальний посібник для студентів спеціальностей 011 «Освітні, педагогічні науки», 012 «Дошкільна освіта», 013 «Початкова освіта» освітнього ступеня магістр / укладач О. М. Фенцик. Мукачево : вид-во МДУ, 2018. 215 с.
23. Фенцик О. М. Педагогічна комунікація : практикум для студентів спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» освітнього ступеня магістр / укладач О. М. Фенцик. Мукачево : Вид-во МДУ, 2019. 45 с.
24. Цимбалюк І. М. Психологія спілкування : навч. посіб. Київ : ВД Професіонал, 2004. 304 с.
25. Шелудченко С. Б., Павлюк А. Б., Єфремова Н. В., Потапенко Л. В. Логічні засади комунікації і педагогічної риторики : хрестоматія. Луцьк : Вежа Друк, 2023. 80 с.
26. Kamyshna I., Pavlovych L. Professional and pedagogical communication. *Sciences of Europe*. 2020. Vol. 57. P. 43–45.